

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАЯГЖУУЛАЛТЫН ТУХАЙ

/Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь гудамж, зам, талбай, газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Хаягжуулалтын тухай хууль тогтоомж

2.1.Хаягжуулалтын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Хот байгуулалтын тухай, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1."гудамж" гэж хот, суурин газрын эгнэсэн хашаа, барилга, байр, байшингийн хоорондох орон зайг;

3.1.2."дэлгэрэнгүй хаяг" гэж хаягийн үндсэн болон нэмэлт бүрдлийн мэдээллийг агуулсан хаягийг;

3.1.3."зам" гэж Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 3.1.4-т заасныг;

3.1.4."талбай" гэж нийтийн эзэмшлийн тодорхой зааг бүхий талбар газрыг; гудамж, өргөн чөлөөтэй холбогдсон олон нийтийн зориулалттай тодорхой зааг бүхий орон зайг;

3.1.5."тэмдэгжүүлэх" гэж хаягийн тэмдэг, самбарыг стандартын дагуу үйлдвэрлэх, байршуулах үйл ажиллагааг;

3.1.6."хаяг" гэж байршлыг тогтоох зорилгоор хаягийн объектыг хоёрдмол утгагүй илэрхийлэх мэдээллийг;

3.1.7."хаягжуулах" гэж гудамж, зам, талбай болон хаягийн объектыг нэрлэх, дугаарлах, өөрчлөх, хүчингүй болгох, хаягийн мэдээллийн сан үүсгэх, хөтлөх, тэмдэгжүүлэх цогц үйл ажиллагааг;

3.1.8."хаягийн дугаар" гэж хаягийн объектын байршлыг тодорхойлох зорилгоор хаягийн мэдээллийн системээс олгосон үсэг, тоо, тэмдгийн иж бүрдлийг;

3.1.9."хаягийн зураг" гэж хаягжуулах, хөтлөх, мэдээлэл өгөх зорилгоор орон зайн өгөгдөл, мэдээлэлд суурилсан хаягийн мэдээллийг нэгтгэж боловсруулсан зургийг;

3.1.10."хаягийн мэдээллийн сан" гэж хаягийн орон зайн өгөгдөл мэдээллийн иж бүрдлийг;

3.1.11."хаягийн мэдээллийн систем" гэж хаягийн мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, хайх, илгээх, хүлээн авах, ашиглах болон аюулгүй байдлыг хангах зорилго бүхий программ хангамж, техник хангамж, мэдээллийн сан, бусад бүрэлдэхүүн хэсэг, тэдгээрийн иж бүрдлийг;

3.1.12."хаягийн объект" гэж өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх үүссэн газар болон барилга, байгууламж, цэцэрлэгт хүрээлэн, хөшөө, соёл, дурсгал, нийтийн тээврийн хэрэгслийн буудал болон хаягжуулах, дугаарлах шаардлагатай бусад биет зүйлсийг;

3.1.13."хаягийн торлол" гэж Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийг торлосон хэлбэрээр арав арван метрийн хэмжээтэй, тус бүртээ дугаартай шоонд хуваасныг;

3.1.14."хаягийн тэмдэг, самбар" гэж хаягийн объект болон зориулалтын тулгуур дээр байрлуулсан зураг, стандартаар тогтоосон бичвэр бүхий мэдээллийг.

4 дүгээр зүйл.Хаягжуулалтад баримтлах зарчим

4.1.Хаягжуулах үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

4.1.1.хаягжуулах ажил нэгдсэн арга зүйтэй байх;

4.1.2.хаягжуулах үйл ажиллагаа нь орон зайн мэдээллийн системд суурилсан байх;

4.1.3.гудамжны эхлэл цэг нь хот суурины төвөөс эхлэлтэй байх;

4.1.4.гудамж, зам, талбай, нэгж талбарын орц гарц нь аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, түүнд нийцүүлэн боловсруулсан сум, дүүргийн тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөнд туссан байх;

4.1.5.хаягийн объектыг гудамж, зам, талбай болон газар зүйн нэр, хаягийн торлолын дугаарт харьяалуулсан байх;

4.1.6.гудамж, зам, талбай бүр оноосон нэртэй байх;

4.1.7.сум, дүүрэгт гудамж, зам, талбайн нэр давхардахгүй байх;

4.1.8.хаяг үнэн зөв, энгийн, ойлгомжтой, стандарттай байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ХАЯГИЙН ОБЪЕКТ, ХАЯГИЙН БҮРДЭЛ, ХАЯГИЙН ТЭМДЭГ

5 дугаар зүйл.Хаягийн объект

5.1. Дараах газар, үл хөдлөх эд хөрөнгөд хаяг олгоно:

5.1.1.өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх үүссэн газар болон барилга, байгууламж;

5.1.2.энэ хуулийн 5.1.1-д зааснаас бусад цэцэрлэгт хүрээлэн, хөшөө, соёл, дурсгал, нийтийн тээврийн хэрэгслийн буудал болон хаягжуулах, дугаарлах шаардлагатай гэж үзсэн объект.

6 дугаар зүйл.Хаягийн бүрдэл, бичвэр

6.1.Хаягийн бүрдэл нь үндсэн болон нэмэлт бүрдэлтэй байх бөгөөд үндсэн бүрдэл нь дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

6.1.1.засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн нэр, баг, хорооны газар нутгийн зааг, түүнтэй холбоотой бусад мэдээлэл;

6.1.2.гудамж, зам, талбайн нэр, газар зүйн нэр,

- 6.1.3.газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн дугаар.
- 6.2.Хаягийн нэмэлт бүрдэл нь дараах мэдээллээс бүрдэнэ:
 - 6.2.1.шуудангийн нэгдсэн код;
 - 6.2.2.нэрэмжит гудамж, талбайн нэр;
 - 6.2.3.хороолол, хотхоны нэр;
 - 6.2.4.газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн нэр;
 - 6.2.5.үл хөдлөх эд хөрөнгийн орц, гарц, давхрын болон хаалганы дугаар;
 - 6.2.6.хаягийн торлолын дугаар;
 - 6.2.7.бусад.

7 дугаар зүйл.Хаягийн тэмдэг, самбар

- 7.1.Хаягийн тэмдэг дараах төрөлтэй байна:
 - 7.1.1.гудамж, зам;
 - 7.1.2.газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө.
- 7.2.Хаягийн самбар дараах мэдээллийн төрөлтэй байна:
 - 7.2.1.нутаг дэвсгэрийн нэгжийн;
 - 7.2.2.хороолол, хотхоны;
 - 7.2.3.талбайн;
 - 7.2.4.түүх, соёлын дурсгалт газрын;
 - 7.2.5.объектын байрлал заасан;
 - 7.2.6.нэрэмжит гудамж, талбайн.
- 7.3.Нийтийн зориулалттай объектод дүрсээр илэрхийлэгдэх хаягийн тэмдгийг хэрэглэж болно.
- 7.4.Хаягийн тэмдэг, самбарын бичвэрт тавигдах шаардлага, тэмдэгжүүлэлтийг үндэсний стандартаар зохицуулна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ХАЯГЖУУЛАХ АРГАЧЛАЛ

8 дугаар зүйл.Гудамж, зам, талбайг тодорхойлох, нэр өгөх, өөрчлөх, нэрэмжит болгох

- 8.1.Авто замыг Авто замын тухай хуулийн 15.1-т заасны дагуу ангилна.
- 8.2.Гудамж, зам, талбай болон орц гарцыг орон зайн өгөгдөл, мэдээлэлд тулгуурлан зурагласан байна.
- 8.3.Гудамж, зам, талбайг нэрлэхдээ газар зүйн нэрийг үндэслэл болгож, олон нийтээс санал авсан, утга агуулгын хувьд уялдаатай, энгийн, ойлгомжтой, аюул, ослын үед хэлэхэд хялбар үгээр нэрлэнэ.
- 8.4.Замын зэрэглэл дээр үндэслэн гудамжны зэрэглэлийг тогтооно.
- 8.5.Талбайд нэрэмжит нэр өгөх, өөрчлөх, хүчингүй болгохыг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар шийдвэрлэнэ.
- 8.6.Гудамж, зам нэмэгдсэн тохиолдолд шинээр хаягжуулах нэрийг энэ хуулийн 13.5-д заасан сангаас өгнө.
- 8.7.Олон нийт, түүхэнд онцгой гавьяа байгуулсан хүн, байгууллага, олон улсын хамтын ажиллагаанд зориулан гудамж, зам, талбайг нэрэмжит болгож болно.
- 8.8.Гудамж, талбайн нэрэмжит нэрийг үндсэн хаягийн бүрдэлд тусгахгүй, хаягийн самбар дээр бичиж болно.

8.9.Олон улсын, улсын, орон нутгийн чанартай авто замд нэр өгөхгүй, Авто замын тухай хуулийн 15.3-т заасны дагуу чиглэлийн нэр, дугаартай байна.

9 дүгээр зүйл.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийг дугаарлах

9.1.Энэ хуулийн 5.1.1-д заасан газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө нь хаягийн дугаартай байна.

9.2.Хот, суурин газарт хаягийн дугаарыг харьяалагдах гудамж, замын эхлэлээс тодорхой хэрчимд хувааж зүүн талд байрлах объектыг сондгой тоогоор, баруун талд байрлах объектыг тэгш тоогоор тус тус дугаарлана.

9.3.Энэ хуулийн 9.1, 9.2-т зааснаас бусад тохиолдолд газар зүйн нэрийг үндэслэн хаягийн торлолын дугаарыг гудамж, тоотод ашиглана.

9.4.Барилга, байгууламжийг дугаарлахдаа нэгж талбарын хаягийн дугаарын ард “/” ташуу зураасан тэмдэглэгээ тавьж, түүний ард дугаарыг бичнэ.

9.5.Энэ хуулийн 4.1.4-т заасан төлөвлөлтийн шатны нэгж талбарын хаягийн дугаарыг хаягийн мэдээллийн системээс олгоно.

9.6.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулах, гудамж, зам, талбайн эхлэл, төгсгөл, чиглэл, төрөл, түүний тайлбар, эрэмбийг энэ хуулийн 12.2.2-д заасан журмаар зохицуулна.

9.7.Дараах газар, үл хөдлөх эд хөрөнгөд хаяг олгохгүй:

9.7.1.өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх үүсээгүй газар, түүн дээр баригдсан инженерийн барилга, байгууламж;

9.7.2.цэвэр, бохир ус, дулаан, хий, цахилгаан, эрчим хүч, харилцаа холбооны дамжуулах, түгээх инженерийн шугам сүлжээ;

9.7.3.түр хугацаагаар ашиглагдах барилга байгууламж.

10 дугаар зүйл.Хаягжуулах дараалал

10.1.Хаягжуулах үйл ажиллагааг дараах дарааллаар хийж гүйцэтгэнэ:

10.1.1.гудамж, зам, талбай, орц, гарцын орон зайн өгөгдөл, мэдээлэл буюу хаягийн зургийг бэлтгэх;

10.1.2.гудамж, зам, талбайн нэрийг тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлж батлуулах;

10.1.3.хаягийн зургийг газар зохион байгуулалтын төлөвлөлтийн мэдээллийн систем болон хаягийн мэдээллийн системд бүртгэх;

10.1.4.хаягийн тэмдгийг байршуулах.

11 дүгээр зүйл.Хаягийн зураг бэлтгэх

11.1.Хаягийн зургийг орон зайн мэдээлэлд суурилан зохионо.

11.2.Хөшөө, соёл, түүхэн дурсгалт газрын нэрийг батлагдсан нэрээр нь хаягийн зурагт тусгана.

11.3.Аж ахуйн нэгж, аялал жуулчлалын байгууламжийн нэрийг тухайн эзэмшигч нь өгөх бөгөөд Монгол хэлний тухай хуулийн 6.1-д заасан төрийн албан ёсны хэлээр бичиж хаягийн зурагт тусгана.

11.4.Хаягийн зурагт батлагдсан нэр болон үл хөдлөх эд хөрөнгийн дугаар, хаягжуулах объектыг бүрэн тусгана.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ХАЯГЖУУЛАЛТЫН ТАЛААРХ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ,
ЧИГ ҮҮРЭГ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

12 дугаар зүйл.Хаягжуулалтын талаарх төрийн байгууллагын бүрэн эрх, чиг үүрэг

- 12.1.Улсын Их Хурал дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:
 - 12.1.1.хаягжуулалтын талаар төрийн бодлого тодорхойлох;
 - 12.1.2.хаягжуулалтын үйл ажиллагааны санхүүжилтийг батлах.
- 12.2.Засгийн газар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:
 - 12.2.1.хаягжуулалтын талаар төрийн бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;
 - 12.2.2.гудамж, зам, талбай, үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулах журмыг батлах;
 - 12.2.3.хаягжуулалтын хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх.
- 12.3.Газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:
 - 12.3.1.хаягжуулалтын талаар хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах;
 - 12.3.2.улсын хэмжээнд хаягжуулах үйл ажиллагаанд мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах;
 - 12.3.3.хаягжуулалтын стандарт, журам боловсруулах, мөрдүүлэх;
 - 12.3.4.хийлийн зурвас газрын хаягжуулах ажлыг зохион байгуулах;
 - 12.3.5.энэ хуулийн 5.1.2-д заасан хаягийн объектыг хаягжуулах, нэрлэх, нэрэмжит болгох, дугаарлах шаардлагатай нэмэлт жагсаалт батлах;
 - 12.3.6.хаягийн мэдээллийн системийг улсын хэмжээнд хөтөлж, нэгдсэн удирдлага, хяналт, зохион байгуулалтаар хангах;
 - 12.3.7.хаягийн торлол үүсгэх, дугаарлах;
 - 12.3.8.хаягийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хадгалах, ашиглах, түгээх, аюулгүй байдлыг хангах;
 - 12.3.9.хаягийн асуудал хариуцсан нэгжтэй байх;
 - 12.3.10.хаягийн нэрийн санд нэр бүрдүүлэх, баяжуулах, ашиглах аргачлал, журам боловсруулж батлах.
- 12.4.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:
 - 12.4.1.нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хаягжуулах ажлыг хэрэгжүүлэх;
 - 12.4.2.хаягийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнтэй байх.
- 12.5.Төрийн захиргааны бусад байгууллага хаягжуулалтын талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:
 - 12.5.1.хаягжуулалтын тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг харьяалсан салбартаа зохион байгуулах;
 - 12.5.2.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа соёлын болон түүхэн дурсгалт газар, байгалийн өвөрмөц тогтоц бүхий газрыг аялал жуулчлалын зориулалтаар нэгдсэн бодлогоор хаягжуулахыг соёл, аялал жуулчлалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хариуцан зохион байгуулах;
 - 12.5.3.боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь батлагдсан хаягийн хэрэглээ, ашиглалтын талаар сургалтын хөтөлбөрт тусгах;

12.5.4. шуудангийн нэгдсэн кодын бүсийг Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн тухай хуулийн 4.1.1-д заасан нэгжид хамааруулан тогтоож Шуудангийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага Шуудангийн тухай хуулийн 7.1.4-д заасан шуудангийн нэгдсэн кодыг хаягийн мэдээллийн санд оруулах.

12.6. Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал хаягжуулалтын талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.6.1. нэгдүгээр болон хоёрдугаар зэрэглэлийн гудамж, замд нэр өгөх, өөрчлөх, хүчингүй болгох эсэх асуудлыг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар шийдвэрлэх;

12.6.2. гуравдугаар зэрэглэлийн гудамж, замын нэр өгөх, өөрчлөх, хүчингүй болгохыг сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар шийдвэрлэх;

12.6.3. нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гудамж, зам, талбайг нэрэмжит болгох шийдвэр гаргах.

12.7. Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга, хаягжуулалтын талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.7.1. хаягжуулалтын талаар Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20.1.12-д заасан болон бусад төрийн бодлого, хууль тогтоомжийн биелэлтийг нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах;

12.7.2. аймаг, нийслэлийн Засаг дарга сум, баг, дүүрэг, хорооны гудамж, зам, талбайг хаягжуулах үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

12.7.3. сум, дүүргийн Засаг дарга хаягийн мэдээлэл ашиглах жилийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

12.7.4. гудамж, зам, талбайд нэр өгөх, өөрчлөх, хүчингүй болгосон шийдвэрийг тухайн аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, сумын газрын даамалд ажлын тав хоногийн дотор хүргүүлж, хаягийн мэдээллийн санд бүртгэх;

12.7.5. сум, дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх гудамж, зам, талбай, цэцэрлэгт хүрээлэн, нийтийн тээврийн хэрэгслийн буудал, хөшөөний хаяг, Засаг захиргааны нэгжийн нутаг дэвсгэрийн хил, баг, хорооны газар нутгийн заагийн мэдээлэл бүхий хаягийн самбарыг байршуулж, хаягжуулах үйл ажиллагааг тухайн шатны Засаг дарга хариуцан зохион байгуулах;

12.7.6. хаягжуулах үйл ажиллагааны тайланг жил бүрийн 1 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлэх;

12.7.7. орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх хаягжуулалтын ажлыг төлөвлөх, ажлын даалгавар, техникийн төслийг газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаар хянуулах, хамтран батлах;

12.7.8. тэмдэгжүүлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

12.7.9. хаягийн тэмдгийн бүрэн бүтэн байдалд сум, дүүргийн Засаг дарга хяналт тавих;

12.7.10. гудамж, зам, талбайг нэрэмжит болгохдоо олон нийтээс санал авч, аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар шийдвэрлүүлэх.

12.8. Сумын газрын даамал, дүүргийн газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг:

12.8.1. сум, дүүргийн тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөлтэй уялдуулж гудамж, зам, талбайн нэр, орц, гарцыг төлөвлөх;

12.8.2. хаяг олгох үйл ажиллагааг хаягийн мэдээллийн системээр эрхлэн явуулах;

12.8.3.иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолоор батлагдсан гудамж, зам, талбайн нэрийг хаягийн мэдээллийн санд бүртгэх, хаягийн нэрийн санг хөтлөх.

12.9.Хүн, хуулийн этгээдийн чиг үүрэг:

12.9.1.гамшиг ослын үед аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор хаягийн тэмдгийг стандартын дагуу байрлуулах, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах;

12.9.2.Авто замын тухай хуулийн 17.2, 17.3, 17.4-т заасан авто зам эзэмшигч нь шинээр байгуулах болон өөрчлөх авто замын мэдээллийг газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад тухай бүр хүргүүлэх;

12.9.3.аялал жуулчлалын үйлчилгээний байгууламжийг эзэмшигч хүн, хуулийн этгээд нь хаягийг тэмдэгжүүлэх;

12.9.4.стандартын шаардлага хангаагүй хаягийн тэмдэг, самбар ашиглахыг хориглох.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ХАЯГИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САН, СИСТЕМ

13 дугаар зүйл.Хаягийн мэдээллийн сан

13.1.Хаягийн мэдээллийн сан дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

13.1.1.газар зүйн нэр, байршил;

13.1.2.засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн нэр, хил, зааг;

13.1.3.шуудангийн нэгдсэн код, бүсийн зааг;

13.1.4.хотхон, хорооллын нэр, зааг, түүнтэй холбоотой бусад мэдээлэл;

13.1.5.гудамж, зам, талбайн нэр, төрөл, эхлэл, төгсгөл, чиглэл, эгнээ, төвийн утга, уулзвар, объектод холбогдох цэгийн байршил, түүнтэй холбоотой бусад мэдээлэл;

13.1.6.газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршлын хаяг;

13.1.7.давхрын болон хаалганы дугаар;

13.1.8.хаягийн тэмдэг, самбарын мэдээлэл;

13.1.9.хаягийн нэрийн сан;

13.1.10.хаягийн торлолын дугаар;

13.1.11.бусад.

13.2.Хаягийн нэрийн санг газар зүйн нэр, түүх, соёлын баримтад үндэслэн бүрдүүлнэ.

13.3.Хаягийн мэдээллийг хаягийн мэдээллийн системээс хэвлэмэл болон тоон хэлбэрээр ашиглаж болно.

13.4.Улсын батлан хамгаалах, аюулгүй байдлыг хангуулах зориулалттай тусгай объектын хаягийн бүрдэл мэдээллийг хаягийн зурагт тусгах, нийтэд түгээхийг хориглоно.

14 дүгээр зүйл.Хаягийн мэдээллийн систем

14.1.Хаягийн мэдээллийн систем нь төрийн мэдээллийн бусад сантай мэдээлэл солилцох боломжтой байх бөгөөд төрийн цахим мэдээллийн сан хариуцсан байгууллагад дундын мэдээллийн сан үүсгэн ажиллуулна.

14.2.Хаягийн мэдээллийн системийг улс, аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн хэмжээнд тогтмол хөтлөн явуулж, хаягийн бүртгэл, мэдээлэл цуглуулах, өөрчлөх, баталгаажуулах, хаягийн бүртгэл, мэдээллийг нийтэд хүргэх, холбогдох төрийн байгууллагатай мэдээлэл солилцох хэлбэрээр ашиглана.

14.3.Энэ хуульд заасан төрийн байгууллагын эрх бүхий субъект нь хаягжуулах болон түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг зөвхөн хаягийн мэдээллийн системээр дамжуулан зохион байгуулна.

14.4.Хаягийн мэдээллийн систем нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

14.4.1.улсын хэмжээнд төлөвлөлт, бүртгэлийн шатнаас эхлэн энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан хаягийн объектод системээс хаяг олгодог байх;

14.4.2.энэ хуулийн 5.1.1-д заасны дагуу газрын эрх үүссэн, үл хөдлөх эд хөрөнгийг улсын комисс хүлээн авсны дараа хаягийн мэдээллийн системээр дамжуулан кадастрын мэдээллийн системд хаягийг бүртгэх;

14.4.3.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага болон төрийн байгууллагууд хаягийн орон зайн болон орон зайн бус мэдээллийг ашиглах боломжтой байх;

14.4.4.хаягийн орон зайн мэдээлэл нь замчлалын шаардлага хангасан байх.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

15 дугаар зүйл.Хаягжуулалтын үйл ажиллагааны санхүүжилт

15.1.Улсын болон орон нутгийн төсвөөс дараах үйл ажиллагааг санхүүжүүлнэ:

15.1.1.гудамж, зам, талбай болон энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан хаягийн объектыг улсын хэмжээнд нэгдсэн байдлаар хаягжуулах;

15.1.2.хаягийн мэдээллийн системийн ашиглалт, хөгжүүлэлт, хамгаалалт, албан хаагчдыг сургах;

15.1.3.засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн нэр, хил, зааг, өөрчлөх;

15.1.4.нэрэмжит болгосон гудамж, зам, талбайг хаягжуулах.

15.2.Өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч дараах зардлыг хариуцна:

15.2.1.хаягийн тэмдэг байрлуулах, түүний засвар үйлчилгээ;

15.2.2.нэгдсэн байдлаар хаягжуулсны дараа шинээр өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх үүссэн тохиолдолд хаягжуулахтай холбоотой зардал.

15.3.Бусад байгууллага, санал гаргасан этгээд дараах зардлыг хариуцна:

15.3.1.хөшөө, соёл, дурсгал, аялал жуулчлалын байгууламжийг хаягжуулах;

15.3.2.нэрэмжит болгосон гудамж, зам, талбайг хаягжуулах.

15.4.Энэ хуульд заасан хаягийн тэмдэг, самбарыг гэмтээсэн, устгасан бол буруутай этгээдээр хохирлыг нөхөн төлүүлж, сэргээн байршуулна.

16 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

16.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

16.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

17 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

17.1.Энэ хуулийг 202.... оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ